

Kommissionens utvärdering av EU:s förordning om växtskyddsmedel och EU:s förordning om bekämpningsmedelsrester

Miljödepartementet

2020-06-15

Dokumentbeteckning

KOM (2020) 208

Rapport från kommissionen till Europaparlamentet och rådet Utvärdering av förordning (EG) nr 1107/2009 om utsläppande av växtskyddsmedel på marknaden och av förordning (EG) nr 396/2005 om gränsvärden för bekämpningsmedelsrester

Sammanfattning

Europeiska kommissionen presenterade den 20 maj 2020 en rapport om utvärdering av förordningen från 2009 om utsläppande av växtskyddsmedel på marknaden och av förordningen från 2005 om gränsvärden för bekämpningsmedelsrester. Genom rapporten uppfyller kommissionen sina skyldigheter enligt respektive förordning att utvärdera rättsakten och vid behov lägga fram lagstiftningsförslag. Rapporten innehåller inte några lagstiftningsförslag. Vissa åtgärder innebär antagande eller ändring av sekundärrättsakter genom redan delegerad befogenhet till kommissionen.

Regeringen välkomnar rapporten.

1 Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

Växtskyddsmedel är en typ av bekämpningsmedel som används för att skydda grödor mot skadegörare, sjukdomar eller konkurrerande växter. De används främst inom jordbruk, skogsbruk och trädgårdsbruk. Användningen

av växtskyddsmedel kan orsaka skada på människors hälsa och miljön. De omfattas därför av strikta regler inom EU och måste vara godkända innan de släpps ut på marknaden. Växtskyddsmedel används till stor del inom livsmedelsproduktionen och resthalter av dessa i livsmedel och foder kan vara skadliga för konsumenter. Det finns även regler på EU-nivå om förekomsten av resthalter av bekämpningsmedel.

Användningen av samt riskerna med växtskyddsmedel regleras bland annat genom EU:s förordning om växtskyddsmedel (förordning (EG) nr 1107/2009) och EU:s förordning om bekämpningsmedelsrester (förordning (EG) nr 396/2005). Syftet med förordningarna är att säkerställa en hög skyddsnivå för människors och djurs hälsa och för miljön, förbättra funktionen hos EU:s inre marknad, förbättra jordbruksproduktionen inom EU samt främja internationell handel. En rapport om EU:s förordning om växtskyddsmedel skulle lämnats till Europaparlamentet och rådet senast den 14 december 2014. En rapport om EU:s förordning om bekämpningsmedelsrester skulle lämnats till Europaparlamentet och rådet senast den 5 april 2015.

Genom EU:s gröna giv, från jord till bord-strategin samt strategin för biologisk mångfald ska användningen av och riskerna med kemiska bekämpningsmedel minska med 50 % till 2030.

Rapporten publicerades den 20 maj 2020.

1.2 Förslagets innehåll

Rapporten innehåller 9 åtgärdsområden:

- Stärkt skydd för människors hälsa och miljön
- Konkurrenskraft och den inre marknaden
- Nödgodkännanden
- Försök på ryggradsdjur
- Hållbara växtskyddsmedel och lågriskprodukter
- Verkställighet
- Snabbare svar på nya frågor och tekniska framsteg inom ramen för förordningen om bekämpningsmedelsrester
- Internationell handel
- Inbördes samstämmighet och förenlighet med annan EU-lagstiftning

Kommissionen åtar sig att vidta åtgärder under en majoritet av områdena. För flera åtgärder har arbetet redan påbörjats. Kommissionen lämnar även rekommendationer om hur vissa bestämmelser i lagstiftningen bör tillämpas.

Kommissionen aviserar åtgärder för att stärka utbytet av farliga ämnen med mindre farliga sådana (substitution) samt begränsa förekomsten av farliga tillsatser i växtskyddsmedel. Vidare föreslås åtgärder för att förbättra

genomförandet av uteslutningskriterierna, som syftar till att fasa ut ämnen som har särskilt farliga egenskaper. Samtidigt presenteras åtgärder för att främja alternativ med låg risk.

Kommissionen kommer vidta åtgärder för ökad kunskap om växtskyddsmedels effekter på biologisk mångfald genom stärkt miljöövervakning, samt för större hänsyn till biologisk mångfald i riskbedömningen av växtskyddsmedel.

Därutöver lämnar kommissionen förslag på åtgärder avseende bekämpningsmedelsrester i livsmedel bland annat gällande kumulativ riskbedömning av samtidig exponering för kemikalier och åtgärder för att bättre kunna anpassa EU:s förordning om bekämpningsmedelsrester till tekniska och vetenskapliga framsteg.

När det gäller försök på ryggradsdjur meddelar kommissionen att man kommer att fortsätta arbeta för att minska försöken på ryggradsdjur genom att främja utveckling och validering av testmetoder där alternativ till djurförsök används, genom att bidra till finansiering av forskningsprojekt inom området. Europeiska unionens referenslaboratorium för alternativ till djurförsök stöder aktivt skydd av djur som används för vetenskapliga ändamål. För att fasa ut behovet av djurförsök inom ramen för EU:s förordning om växtskyddsmedel har kommissionen åtagit sig att ange validerade alternativa testmetoder, när sådana finns, i de meddelanden som avser uppgiftskrav.

Regeringen beslutade 2013 om ett etappmål om utveckling och tillämpning av EU:s kemikalier regler under miljö kvalitetsmålet Giftfri miljö. Etappmålet innebär att Reach och andra relevanta EU-regelverk senast år 2020 ska tillämpas eller revideras om så behövs, så att bland annat substitutionsprincipen och dess tillämpning stärks i samband med begränsningar, tillståndsprövning och andra relevanta moment i regelverket.

1.3 Gällande svenska regler och förslagens effekt på dessa

Inga av de aviserade förändringarna i sekundärrättsakter bedöms påverka svenska regler.

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

Rapporten har inte några budgetära konsekvenser.

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen välkomnar rapporten. Regeringen är positiv till att kommissionen avser att stärka bestämmelserna om substitution samt begränsa förekomsten av farliga tillsatssämnen i växtskyddsmedel. Regeringen välkomnar åtgärder för ett förbättrat genomförande av uteslutningskriterierna och förbättrad vägledning om nödgodkännanden. Vidare anser regeringen att det är angeläget att främja alternativ med låg risk samt öka hänsyn till biologisk mångfald i riskbedömningen av växtskyddsmedel. Regeringen är avslutningsvis också positiv till kommissionens förslag vad gäller bekämpningsmedelsrester liksom förslagen för minskad användning av försöksdjur.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Inte kända.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Inte kända.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Rapporten har inte sänts på remiss.

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Ej aktuellt då inga konkreta lagstiftningsförslag presenteras.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

Ej aktuellt då inga konkreta lagstiftningsförslag presenteras.

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Inte känt.

Verksamt ämne: Ämnen, inklusive mikroorganismer, som har en allmän eller specifik verkan på skadegörare, växter, växtdelar eller växtprodukter.

Tillsatsämne: Ämnen eller preparat som används eller avses att användas i ett växtskyddsmedel eller ett hjälpämne.

Uteslutningskriterier: Kriterier som innebär att ämnen med särskilt farliga egenskaper som huvudregel inte får godkännas.

Uppgiftskrav: Krav på uppgifter som ska ingå i en ansökan om godkännande för ett verksamt ämne eller växtskyddsmedel.